

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

סֵדֵר

לְמוֹד יוֹמֵי יְרוּשָׁלַיִם

בְּמִקְוֵה וּפְיֻסוּק מְלֵא

הוֹצָאָה מִיַּחַדָּת בְּעִבּוּר הַסִּידֵי בְּרִמְלָב תַּלְמוּדֵי חֵיכַל הַקֹּדֶשׁ

שְׁלוֹמֻדִים עַל פִּי הַדְרָכַת

מֶרֶן מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א

הַמְעוֹרָר לְלַמֵּד עַל פִּי סֵדֵר הַרְבֵּה הַלְמוּד שֶׁל רַבְנֵי הַקְדוּשׁ מוֹהֲר"ן זי"ע

לְהִיּוֹת בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה (שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן כ"ח; ע"ו)

מִסְכֵּת דְּמַאי דְּפִים י' – ט"ז

לְמוֹד לְיָמֵי שְׁבוּעַת פְּרִשְׁתַּת רִיאָה

כ"א אָב - כ"ז אָב

שְׁנַת תּשׁע"ד

יום ראשון – כ"א אב

[דף י' ע"א]

עָלִיו, שְׁכַבְר קִיבֵל עָלָיו מִשְׁעָה שְׁיִשָּׁב. אָמַר רַבִּי לָא: וְהוּא שְׁקִיבֵל
עָלָיו מִשְׁעָה רֵאשׁוּנָה.

רַבִּי יוֹסִי בְּעֵי: אִי מִשְׁעָה רֵאשׁוּנָה, לָמָּה לִי חֵבֵר, אֲפִילוּ עִם
הָאָרְצִי!

אֲתִיָּא דְרַבִּי לָא – כְּרִישׁ לְקִישׁ! דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ הָוּה סָלַק
לְגַבִּי אֵילִין דְּבֵית רַבִּי יַנָּאי, וְהוּוּ גְשָׁיִיא חֲזוּיִן לֵיהּ וְעָרְקִין מִן קַמּוּי.
אָמַר לוֹן: אָבָא לְכוּן בֵּיתָא! עִם הָאָרְצִי אֲנִי אֲצֵל טְהָרוֹת.

תַּנְי: הוּא – נַעְנָה לְחִבּוּרָה. וּבְנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ – נַעְנִין לוֹ. אֵית תַּנְי
תַּנְי: הוּא וּבְנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ – נַעְנִין לְחִבּוּרָה. וְלֹא פְּלִיג, כָּאֵן –
בְּטַפּוּלִין לְאַבְיָהוֹן, וְכֵאֵן – כְּשִׁאֲזִין טַפּוּלִין לְאַבְיָהוֹם.

תני רבי הלפתא בן שאול: גדולים – נענין לחבורה. קטנים – נענין לו.

תני: מקריבן לבנפים, ואחר כך מלמדין לטהרות. אמר רבי יצחק ברבי לעזר: בנפים מדפות, והפטות, וטהרות, מעשרות.

בראשונה היו אומרים: חבר שנעשה גביי – דוחין אותו מחבורתו. יצא מגבייתו – הרי הוא כחבר. תייא בר פון בשם רבי יוחנן: חבר שיעצא חוצה לארץ – אין דוחין אותו מחבורתו. הא קטן – אין צריך קירוב.

הלכה ד'

מתני' הנחתומין – לא חייבו אותם חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה.

התנוונין – אינן רשאים למכור את הדמאי. וכל המשפיעין במידה גסה, כגון: הסיטונות ומוכרי תבואה.

גמרא תמן תנינן: הלוקח מן הנחתום פיצד הוא מעשר? הלא את אמר: הלוקח – מפריש. והלא את אמר: הנחתום – מפריש.

רבי יונה אָמר: אֵיתְּפִלְגִין רַבֵּי לְעֶזֶר וְרַבֵּי יוֹחָנָן. חַד אָמַר: כָּאֵן –
בְּעוֹשֶׂה בְּטַהֲרָה. וְכֵאֵן – בְּעוֹשֶׂה בְּטוּמְאָה. וְהִרְנָה אָמַר: כָּאֵן –
בְּמִידָה דְּקָה. וְכֵאֵן – בְּמִידָה גְּסָה. וְלֹא יִדְעוּן מֵאֵן אָמַר דָּא, וּמֵאֵן
אָמַר דָּא. מִן מַה דְּאָמַר רַבֵּי יוֹחָנָן: מִפְּנֵי הַטְּהָרוֹת, הָוִי: רַבֵּי לְעֶזֶר
דִּו אָמַר, כָּאֵן בְּמִידָה דְּקָה כָּאֵן בְּמִידָה גְּסָה.

וְקָשְׂיָא עַל דְּרַבֵּי יוֹחָנָן, אִם בְּעוֹשֶׂה בְּטַהֲרָה – יִפְרִישׁ עַל הַכֹּל!
בְּדִין תִּיהִי שְׂלָא יִפְרִישׁ כְּלוּם שְׂאִין מוֹסְרִין וְדָאִי לְעַם הָאֶרֶץ וְאֶלָּא
שְׂאִין מוֹסְרִין טְהָרוֹת לְעַם הָאֶרֶץ. וְקָשְׂיָא עַל דְּרִישׁ לְקִישׁ, אִם
בְּמִדָּה דְּקָה – יִפְרִישׁ עַל הַכֹּל!

[דף י' ע"ב]

הַנְּוֹנִי – אִין רִשְׁאֵי לְמַכּוּר דְּמֵאִי. חַבְרַיִיא בְּשֵׁם רַבֵּי לְעֶזֶר: דְּרַבֵּי
מֵאִיר הִיא. דְּרַבֵּי מֵאִיר אָמַר: לֹא הִתִּירוּ לְמַכּוּר דְּמֵאִי אֶלָּא לְסִיטוֹן
בְּלַבָּד.

הַתִּיב רַבֵּי יוֹסִי: וְהָא מִתְּנִיתָא פְּלִיגָא, אֵילוּ הֵן הַפְּשִׁיעִין בְּמִידָה
גְּסָה, כְּגוֹן הַפְּסִיטוֹנוֹת וּמוֹכְרֵי תְּבוּאָה. הָוִי: אֵית חוֹרְגִין!

אמר רבי יוסי: לא על הדין רבי אילא אמר הדין מילתא, אלא על הדין דתני: במה דברים אמורים? בזמן שהוא מוכר בתנותו או על פתח חנותו. אבל אם היה מוכר בפלטור או בתנותו שהוא סמוך לפלטור – מעשר על הכל. עליה, חבריאי בשם רבי לעזר: דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אמר: לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד.

היידן רבי מאיר? תהיא דתנינן לבתרה: רבי מאיר אומר: את שדרכו למדוד בגסה ומדדו בדקה – טפילה דקה לגסה.

תני רבי חייא בן: את שדרכו להימדד בגסה ומדדו בדקה – טפילה דקה לגסה. את שדרכו להימדד בגסה ומדדו בדקה – טפילה דקה לגסה. וכן פלטור – מידה דקה, וחנות – מידה גסה – טפילה היא גסה לדקה.

חברייא בשם רבי יוחנן: מפני תנינות דלא ייכלון טבל.

רבי לא בשם רבי יוחנן: מידה דקה, הואיל והמוכר משתפר – המוכר מפריש. מידה גסה, הואיל והלוקח משתפר – הלוקח מפריש.

יּוֹם שְׁנִי – כ"ב אָב

[דף י"א ע"א]

מִתְנִיתָא מְסִיעַ לְדִין, מִתְנִיתָא מְסִיעַ לְדִין.

מִתְנַיֵּן מְסִיעַ לְחִבְרֵיָא, רַבֵּי נְהֻמָּה אָמַר: אֵת שְׁהוּא טָפֵל לְדַקָּה –
בְּדַקָּה, וְאֵת שְׁהוּא טָפֵל לְגַסָּה – בְּגַסָּה.

מִתְנִיתִין מְסִיעַ לְרַבֵּי לָא, תַּנִּי: רַבֵּי יִשְׁמַעֵאל בְּנֵי שְׁל רַבֵּי יוֹהָנָן
בֶּן בְּרוּקָה אָמַר: מָדַד לֹא בְּדַקָּה – חַיִּיב. אֶפִּילוּ לֹא מָדַד לֹא אֵלָא
סָאָה וְרוּבַע – צְרִיךְ לַעֲשׂר אֵת אוֹתוֹ הַרוּבַע.

אָמַר רַבֵּי זְעִירָא: חֲשׁוֹבֵן שְׁכָר בֵּינֵיהֶן. מָדַד לֹא סָאָה לַעֲגִין רַבֵּיעִין,
הוֹאִיל וְהַמּוֹכֵר מִשְׁתַּכֵּר – הַמּוֹכֵר מִפְּרִישׁ. מָכַר לֹא רַבֵּיעִין לַעֲגִין
סָאָה, הוֹאִיל וְהַלּוֹקֵחַ מִשְׁתַּכֵּר – הַלּוֹקֵחַ מִפְּרִישׁ.

הלקה ה'

מתני' רבי מאיר אומר: את שדרכו למדוד בדקה, ומדדו בגסה – טפילה דקה לגסה, ואת שדרכו למדוד בגסה, ומדדו בדקה – טפילה גסה לדקה.

איזו היא מידה גסה? ביבש – שלשה קבין. ובלח – דינר. רבי יוסי אומר: סלי תאנים וסלי ענבים וקופות של ירק, כל זמן שהוא מוכרן אכסרא – פטור.

גמרא על דעתיה דהאי תנא: נתנו שיעור ליבש, לא נתנו שיעור ללח. נתנו דמים ללח, לא נתנו דמים ליבש.

תני רבי הויא: "הין" – מידה גסה. מן ההין ולמטן – מידה דקה. טמן – מידה דקה. מן הטמן ולמעלה – מידה גסה. על דעתיה דהדין תנא: נתנו שיעור ללח, ולא נתנו שיעור ליבש. נתנו דמים ליבש, ולא נתנו דמים ללח.

רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחזקדק: תני בית דין הוא, שתהא תרומת מעשר – משל מוכר, ומעשר שני – משל לוקח.

ח _____ שְׁעוּרִים יוֹמִיִּים לִיְמֵי שְׁבוּעַ פְּרִשַׁת רֵאָה תְּשַׁעִּיד

מה אָנֹכִי קַיִּימִין? אִם בְּמִידָה דַּקָּה, הוֹאִיל וְהַמּוֹכֵר מִשְׁתַּכֵּר –
הַמּוֹכֵר מִפְּרִישׁוֹ. וְאִם בְּמִידָה גְּסָה, הוֹאִיל וְהַלּוֹקֵחַ מִשְׁתַּכֵּר – הַלּוֹקֵחַ
מִפְּרִישׁוֹ!

אָמַר רַבִּי בּוֹן בַּר הַיֵּיא: תַּפְתֵּר, בְּאֹמַר לוֹ מְכַנְסוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֲפִילוּ תִימַר שְׁלֵא מְהַכְנִסוּ, בְּאֹמַר: בְּדַעְתּוֹ נִתְקַן,
אִם עַל פִּי בֶן אָמְרוּ לוֹ, תַּנְיִי בֵּית דִּין הוּא, שְׁתַּהֲא תְרוּמַת מַעֲשֵׂר
– מִשְׁלַל מוֹכֵר, וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי – מִשְׁלַל לּוֹקֵחַ.

רַבִּי לְעֶזֶר בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעֲיָא: תַּנְיִי בֵּית דִּין הוּא, הַחֲלָב – מִשְׁלַל
טָבָה, וְגִיד הַנְּשֵׂא – מִשְׁלַל לּוֹקֵחַ.

הַנְּהִיג רַבִּי אַבְהוֹ בְּקִיסְרִין: שְׂיֵהוּ שְׁנִיחֵן מִשְׁלַל לּוֹקֵחַ, בְּגִין דִּיהֲוֹן
מִרְבִּין טָבָאוֹת.

הַדְרֵן עַלְהּ אֵלּוּ דְּבָרִים

פָּרֶק שְׁלוֹשִׁי

מתני' מאכילין את העניים דמאי, ואת האכסניא דמאי. רבן גמליאל הוה מאכיל את הפועלים דמאי.

גבאי צדקה, בית שמאי אומרים: נותנין את המעושר – לשאינו מעושר, ואת שאינו מעושר – למעושר. נמצאו כל אדם אוכלין מתוקן. ותכמים אומרים:

[דף י"א ע"ב]

גובין סתם ומחלקין סתם, והרוצה לתקן – יתקן.

גמרא אמר רבי יונה: מתניתין – בעניי חברים. ובאכסניא – ברבי יהושע.

תני: מעשה ברבי יהושע שהלך אחר רבן יוחנן בן זבאי לברור חיל, והיו אותן בני עירות מביאין להן פירות. אמר להן רבי יהושע: אם לנו באן – תייבים אנו לעושר. ואם לאו – איז תייבין לעושר.

רבי יוסי אָמַר: בְּעֲנֵי עַם הָאָרֶץ הִיא מִתְנַיָּא. אִם אָמַר אֶת
בְּעֲנֵי חֲבָרִים, נִמְצְאָתָּ נֹעֵל דְּלֵת בְּפָנֵי עַם הָאָרֶץ!

מה מקוים רבי יוסי לאַכְסֵנְיָא? בְּהָדָא דְתַנְי: הַגְרִים עִמָּכֶם (ויקרא
כה, ו) – לְרַבּוֹת אֶת הָאֲכֶסְנְיָא. רַבִּי לְעֹזַר אֹמֵר: זֶו אֲכֶסְנְיָא שְׁל
עַבְדִּים.

תַּנְי: צְרִיף לְהוֹדִיעַ. עַל דַּעֲתִיָּה דְרַבִּי יוֹנָה דִּו אָמַר בְּעֲנֵי חֲבָרִים
הִיא מִתְנַיָּא – נִיחָא. עַל דַּעֲתִיָּה דְרַבִּי יוֹסֵי דִּו אָמַר בְּעֲנֵי עַם
הָאָרֶץ הִיא מִתְנַיָּא, אֲפִילוּ מוֹדִיעוּ, מַהוּ מוֹעִיל? מִפְּנֵי אֶחָד
שֶׁהוּא (שְׂאִינֹ) מִתְקַן.

אָמַר רַבִּי מְנָא: הָדָא אִמְרָה: אֵילִין דִּיִּתְבִּין בְּבֵיתִין – אָסוּר לִיתֵן
מִדְּמֵי שְׁבִיעִית, שְׂאִינֹ אֵלָא בְּפוֹרַע חוֹבוּ מִדְּמֵי שְׁבִיעִית.

בְּהָדָא דְתַנְי: אֶחָד שְׁבִיעִית, וְאֶחָד מַעֲשֵׂר שְׁנֵי – אֵין נְפָרְעִין מִהֵן
מִלְוָה וְחֹב, וְאֵין עוֹשִׂין מִהֵן שׁוֹשְׁבֵינֹת, וְאֵין מְשַׁלְּמִין מִהֵן
תְּשֻׁלוּמִים, וְאֵין פּוֹסְקִין מִהֵן צְדָקָה לְעֲנִיִּים בְּבֵית הַכְּנָסֶת. אֲבָל
מְשַׁלְּמִין מִהֵם דְּכָר שְׁל גְּמִילוֹת חֶסֶד, וְצְרִיף לְהוֹדִיעַ.

יום שלישי – כ"ג אב

[דף י"ב ע"א]

תמן תנינן: פועל שאינו מאמין לבעל הבית, תמן את אמר:
 הפועל מפריש. וכא את אמר: בעל הבית מפריש! אמר רבי יונה:
 תמן – במאכילו מן המנויין. ברם הקא – במאכילו מן האבוס.

רבי זריקו, שמעון בר ווא בשם רבי יוחנן: רופא חבר שהיה
 מאכיל לחולה עם הארץ – נותן לתוך ידו, ואינו נותן לתוך פיו.

בדמאי. אבל בודאי, אפילו לתוך ידו – אסור.

משל חולה. אבל משל רופא – אסור.

בישראל. אבל בבן נה, אפילו בודאי – מותר. משל רופא – אסור.

אם היה אבר מן החי, אפילו משל חולה – אסור, שלא יבא לידי
 תקלה. ומשיא על דבית שמאי,

[דף י"ב ע"ב]

בגין דו בִּשְׁרַי יִפְסְדוּ! נוֹתֵן לוֹ כִּי־י תִּקְוֶנּוּ.

מה טעם דְּבִית שְׂמַאי? אֲפִילוּ תִּגְדְּרֶנּוּ, עֲכָשִׁיו – יָכוֹל אֶת לְגוֹדְרוֹ,
לְאַחַר זְמַן – אֵין אֶת יָכוֹל לְגוֹדְרוֹ.

מה טעם דְּרַבְּנָן? אִם מְדַקְדֵּק אֶת אַחֲרָיו, אַף הוּא מְמַעֵט בְּצַדְקָה.

גְּבַאי צְדָקָה בְּיוֹם טוֹב – לֹא יְהוּ מְכַרְיִזִין כְּדַרְךָ שְׂמַכְרִיזִין בְּחוֹל.
אָבֵל גּוֹבִים בְּצַנְעָה, וְנוֹתְנִין לְתוֹךְ חִיקוֹ, וּמְחַלְקִין לְכָל שְׂכוֹנָה
וּשְׂכוֹנָה בְּפָנֵי עֲצָמָה.

גְּבַאי קוֹפֵה בְּשִׁבְעִית – לֹא יְהוּ מְדַקְדֵּקִין בְּחֲצִירוֹת שֶׁל אוֹכְלֵי
שְׁבִיעִית. נִתְּנוּ לְהֵן פֶּת – מוֹתֵר, שְׁלֹא נִחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל לְהִיֹּת
נוֹתְנִין אֶלָּא אוֹ מְעוֹת אוֹ בִּיצוֹת.

רַבִּי חֲנִינָא בְּשֵׁם רַבִּי פְּנַחֵם: הָדָא דְתִימְרָ: בְּמָקוֹם שְׁזוֹרְעִין וְלֹא
אוֹכְלִין. לְאָכּוֹל – אֵינֶן חֲשׂוּדִין, כֹּל שֶׁבֶן לְהִאֲכִיל.

כְּהֵנִים הַמְגַבְּלִין בְּמַתְרָה – לֹא יְהוּ מְדַקְדָּקִים בְּחֲצִירוֹת שֶׁל אוֹכְלֵי
שְׁבִיעִית.

אית תנני תני: מדקדקין.

אמר רבי פנחס: מאן דתני מדקדקין – מפני חלתן.

מאן דאמר אין מדקדקין – מכריחו מן הקלה ומכניסו לחמורה.
טבל – בעזר מיתה. שביעית – בלא תעשה.

פיצד הוא עושה? אמר רבי חונה: מכיא פהן חשוד, ומטפילה
ומאכילה לו.

ולא נמצא מוסר טהרות לעם הארץ? אמר רבי מנא: מכיא פהן
חשוד ומטפילה, ומשמרה עד הערב, ומאכילה לו.

ולא נמצא מחזיק יד עוברי עבירה? רבי שמעון בר בר סני בשם
רבי אחא: משמרה עד ערב הפסח ושורפה.

יום רביעי – כ"ד אב

[דף י"ג ע"א]

מתני' הַרְוֵצָה לְחֻזּוֹם עָלַי יָרַק לְהַקֵּל מִמִּשְׁאֵוֹ – לֹא יִשְׁלִיךְ עַד שְׂיַעֲשֶׂר.

הַלֹּקֶחַ יָרַק מִן הַשּׁוּק וְנִמְלָךְ לְהַחְזִיר – לֹא יִחְזִיר עַד שְׂיַעֲשֶׂר, שְׂאִינוֹ מְחַפֵּר אֶלָּא מִנְיָן.

הָיָה עוֹמֵד וְלֹקֶחַ, וְרֵאָה טוֹעֵן אַחֵר יָפֵחַ מִפְּנֵוֹ – מוֹתֵר לְהַחְזִיר, מִפְּנֵי שְׁלֹא מִשָּׂךְ.

גמרא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: דְּרַבִּי מֵאִיר הִיא! דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: לֹא הִתִּירוּ לְמַכּוֹר דְּמֵאֵי אֶלָּא לְסִיטוֹן בְּלֶבֶד.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: דְּכַרִּי הַפֵּל הִיא! שְׁנַיִיא הִיא, שְׁהַזֹּכָה – זֹכָה בַּדָּקָה, וְאִין הַמְּבַקֵּר מְבַקֵּר בְּגִפְתָּהּ. [שְׁנַיִיא הִיא, שְׁהַמְּבַקֵּר – מְבַקֵּר בְּגִפְתָּהּ, וְאִין הַזֹּכָה זֹכָה בַּדָּקָה].

ולית הָדא פְּלִיגֵי על דְּרַבִּי מֵאִיר! דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: בִּין שְׂאָדָם
מִבְּקִיר דְּבַר וְיֹצֵא מְרֻשּׁוֹתוֹ – הֶפְקְרוּ הֶפְקֵר. שְׁנַיִיא הִיא, שְׁהַזֹּכָה
– זֹכָה בַדְּקָה, וְאִין הַמְּבָקִיר מִבְּקִיר בְּגַסְתָּ.

וְאִפִּילוּ על דְּרַבִּי יוֹסִי לִית הָדא פְּלִיגֵי! דְּרַבִּי יוֹסִי אָמַר: אִין הֶהְפְּקֵר
יֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי הַבְּעָלִים אֵלָא בְּזַכַּיָּיה, אִין הֶפְקְרוּ הֶפְקֵר! שְׁנַיִיא
הִיא, שְׁהַמְּפָקִיר – מִפְּקִיר בְּגַסְתָּ, וְאִין הַזֹּכָה זֹכָה בַדְּקָה [בְּגַסְתָּ].

הַזְּקִיָּה אָמַר: אִין מְחֻסֵּר לְבַעְלִין אֵלָא בְּזַכַּיָּיה מְנַיִן. בִּיצַד הוּא
עוֹשֶׂה? נוֹטֵל מִן הַעֲלִיזִין וּמִתַּקֵּן, וְאִינוּ אִסוּר מִשּׁוּם גְּזֵל.

בְּהָדָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר כְּהֵנָּה הָוָה מְסַמְּיָד לְרַבִּי לְעֶזֶר, עֲבָרוֹן על
חַד פָּרֶם, אָמַר לֵיהּ: "אֵייתִי לִי חַד קִיסָם מְחַצֵּד שִׁינְיוּ". חֲזַר וְאָמַר
לֵיהּ: "לֹא תִיתִי לִי כְּלוּם!" אָמַר: דְּאִין אֵייתִי כָּל בַּר נֶשׁ וּבַר נֶשׁ
מִיעֲבָדָן כֵּן – הָא אֲזִיל סִינְיָא דְּגוּבְרָא!

רַבִּי חֲגִי הָוָה מְסַמְּיָד לְרַבִּי זְעִירָא. עֲבַר חַד טְעוֹן חַד מִיכִיל
דְּקִיסִין. אָמַר לֵיהּ: "אֵייתִי לִי חַד קִיסָם מְחַצֵּד שִׁינְיוּ". חֲזַר אָמַר
לֵיהּ: "לֹא תִיתִי לִי כְּלוּם!" דְּאִין אֵייתִי כָּל בַּר נֶשׁ וּבַר נֶשׁ מִיעֲבַד

בן – הא אזילא מיכלא דגוברא. לא רבי זעירא כִּשְׁר כָּל בְּרָה, אֵלֶּא
מילין דייצרון שְׁמַע לָן.

[דף י"ג ע"ב]

ניעבדינן.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: כִּיּוֹן שְׁמִישָׁה – קְנָה, לא הִיָּה חֶסֶר אֵלֶּא
ממני ליה. כיצד הוא עושה? נותן דמי אחת מהן ומתקן.

ולא נמצא עושה תקלה לבאים אחריו? עושה אותן ציבור לפניו.

ויקבע אותן תוך פירותיו! ולא כן תני: קובע אדם מעשרותיו של
חבירו לתוך פירותיו, ואפילו עושה תקלה לבאים אחריו! אמר
רבי חיננא: תקנו בלוקת, ולא תקנו במחזיר. כיני מתניתא: הִיָּה
עומד ובורר. עד כדון באותו מין, אפילו מין אחר?

הַלְבָּה ג'

מתני' המוצא פירות בדרה, ונטלן לאכלו, ונטלן להצניע – לא
יצניע עד שיעשר. אם מתחילה נטלן בשביל שלא יאכדו – פטור.

כל דבר שאין אדם רשאי למכרו דמאי – לא ישלח לחברו דמאי.
רבי יוסי מתיר בודאי, ובלבד שיודיענו.

גמרא תני: אין מעבירין על האוכלין. רבי יעקב בר זבדי בשם
רבי אבהו: הא דמר – בראשונה. אבל עכשיו – מותר מפני
הכשפים.

תמן תנינן: תהויף את הנגלל ברשות הרבים והויזק בהן אחר –
חייב בגזוקו. תני: ואסורין משום גזל.

בהנא אמר: והוא שהפכה על מנת לזכות בה. אבל אם הפכה על
מנת שלא לזכות בה – לא בדיא. וילעניין גזוקין – לא בדיא שנייא,
בין הפכה על מנת לזכות בה, בין שהפכה על מנת שלא לזכות
בה, והויזק בהן אחר – חייב בגזוקו. והכא את אמר הכן?

אמר רבי אבין: תמן בתיב: בעל הבור ישלם, בעל הנזק ישלם.
ברם הכא: עשר תעשר – משלך את מעשר, ואין את מעשר
משל אחרים.

כל דבר שאין אדם רשאי למכרו דמאי – לא ישלח לחבירו
דמאי. מידה דקה שאין אדם רשאי למכרה דמאי – לא ישלח

לְחִבְרוֹ דְּמֹאֵי. מִיִּדָּה גָּפָה שְׁאָדָם רִשָּׁאֵי לְמוֹכְרָה דְּמֹאֵי – וְשָׁלַח
לְחִבְרוֹ דְּמֹאֵי. רַבֵּי יוֹסִי מִתִּיר בְּוֵדָאֵי, בֵּין דְּקָה בֵּין גָּפָה, וְאוֹסֵר
בְּדִמְאֵי בְּדָקָה.

[דף י"ד ע"א]

רַבֵּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבֵּי יוֹחָנָן: מִפְּנֵי גִידוּרוֹ הִתִּירוּ דְּמֹאֵי בְּגָפָה. דּוּ
מִתְנִיתָא, רַבֵּי יוֹסִי אוֹמֵר: סְלִי תְּאֲנִים וְסְלִי עֲנָבִים וְקוּפּוֹת שְׁלֵל יָרֵק,
כָּל זְמַן שֶׁהוּא מוֹכְרוֹ אֲכָסְרָה – פְּטוּר.

אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: שְׁלַח לִי רַבֵּי יוֹסִי בִּי רַבֵּי אֶתְרוּגָּה,
וְאָמַר לִי: "זֶה בָּא בְּיַדִּי מִקִּסְרִין!" וְלַמְדַּתִּי בּוֹ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים.
שֶׁהוּא וְדָאֵי, שֶׁהוּא טָמֵא. שְׁלֵא בָּא בְּיָדוֹ אַחֵר.

שֶׁהוּא וְדָאֵי, שְׁפִירוֹת קִסְרִין – וְדָאֵי. שֶׁהוּא טָמֵא, שְׁמַרְבִּיצִין עָלָיו
מִים. שְׁלֵא בָּא בְּיָדוֹ אַחֵר, שְׁאִילוֹ בָּא בְּיָדוֹ אַחֵר – הִיָּה מְעַשֵּׂר מִזֶּה
עַל זֶה.

ויעשר מפנו עליו! דו חשש להדא דבר קפרא, דבר קפרא אָמר:
 אין דרף בני אדם להיות משלחין לחביריהן דברים חסירין.

ולא מתניתא היא, רבי יוסי מתיר בודאי, בלבד שיודיעו! אתא
 מימר לה: אף על גב דו פליג על רבנן – לא עבד עובדא בוותיה.

רבי זעירא בעי קומי רבי יסא: ולא מפירות שהן מותרין בקיסרין
 הוא! אמר ליה: ולא רבי התיר קיסרין? ורבן שמעון בן גמליאל
 קודם לרבי הית.

הלכה ד'

מתני' המזליך חיטין למוחן כותי או למוחן עם הארץ – בחזקתן
 למעשרות ולשביעית. למוחן עכו"ם – דמאי.

המפקיד פירותיו אצל הכותי או אצל עם הארץ – בחזקתן
 למעשרות ולשביעית. אצל העכו"ם – בפירותיו. רבי שמעון
 אומר: דמאי.

גמרא רבי חייא בשם רבי יוחנן: נתחלפה קופתו אצל הטוחן, אם הוחזק עם הארץ להיות טוחן שם באותו היום – הולש. ואם לאו – אינו הולש.

ויחוש! מה בינה ולסירקי? לא בן תני: כרקי שהיתה מסתפקת יום אחד מן האסור – נעשה אותו היום הוכח לכל הימים!

סירקי – אפשר לה שלא להסתפק? ברם הכא – לא הוחזק עם הארץ להיות טוחן שם באותו היום.

רבי טייפה סמוקה בשם רבי אבהו: כותים – נאמנים על הפקדון.

[דף י"ד ע"ב]

ולא מתניתא היא? אצל הכותי! מתניתא – עד שלא נחשדו. אתא מימר לך: אפילו משנחשדו.

מהו שיהא נאמן לומר: "נטלתיו והנחתי אחרים מתוקנים תהיהו?" אם את מאמינו שנטל – תאמינו שנתן. אם אין את מאמינו שנתן – אל תאמינהו שנטל.

כותי – את מאמינו שנטל, ואין את מאמינו שנתן.

רבי יונה בעי: מה נן קיימין? אם באומר: "משלי הם" – אפילו
 עם הארץ לא יהא נאמן. אם באומר: "פלוגי עישר לי" – אפילו
 בותי יהא נאמן!

אמר רבי בא: תפתר כמאן דאמר: בותי – בעכו"ם.

דאיתפלגין, בותי – בעכו"ם; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל
 אומר: בותי – בישראל לכל דבר.

הבא את אמר: לטוחן העכו"ם – דמאי. והבא את אמר: אצל
 העכו"ם – בפירותיו!

באן – קופה בקופות. וכאן – פירות בפירות.

רבי ירמיה בעי קומי רבי זעירא: מה? בפירותיו ממש? פומר
 טבל ברור במקום אחר.

אמר ליה: ולכל דבה?

יום ששי – כ"ו אב

[דף ט"ז ע"א]

ולא על יאות הוה רבי חנינא מתרים לקביל רבי אחא.

רבי הניא בר בון בשם רבי יוסי בן חנינא: לא אמר רבי שמעון –
אלא בדי קופתו. הפקיד אצלו שתים – אחת דמאי ואחת ודאי.
בקימות. אבל אם נאכלה הראשונה – השנייה דמאי.

נטלו ממונו מאה בני אדם מאה סאין בת אחת – פל אחד ואחד
מתקן דמאי. נתנם לאדם אחר – כבר נראה להיות ודאי [דמאי].
נטל ממונו אדם אחד פמה סאין בת אחת, הראשונה – דמאי,
והשאר – ודאי. נתנם למאה בני אדם – כבר נראו להיות ודאי.

והתני בשם רבי שמעון בשם רבי טרפון: עשו פירות ישראל זה
בפירות עבו"ם זה דמאי. עוד היא, לא אמר רבי שמעון אלא עד
בדי קופתו.

[דף ט"ז ע"ב]

אמר רבי יהושע בן קבסוי: כל ימי חייתי קורא הפסוק הזה (במדבר יט): **והזה הטהור על הטמא** – טהור אחד מזה על טמא אחד. עד שלפדתיך מאוצרה של יבנה. וחכמים אומרים: אפילו פולו עבוי"ם, וישראל אחד מטיל לתוכו – דמאי.

הדא אמרה: שטהור אחד מזה על פמה טמאים.

דתנינן: אצל הנכרי – בפירותיו! אמר רבי אלעזר: חכמים שהן בשיטת רבי מאיר [רבי שמעון]. רבי יוחנן אמר: חכמים ממש. בעון קומיה: מה טעם? אמר לון: בד תסאבון, אנא אומר לבון. מה הוה מימר להון? במאן דאמר: מאליהן קבלו עליהן את המעשרות.

שמואל בר אבא בעי: ניהא לטהרות לא אמר להון – מפני גדר טהרות. למעשרות לא אמר להון – מפני גדר מעשרות. לקדשים לא אמר להון. ואילו הוה אמר להון מה הוה מימר להון גבי מעשרות? מאליהן קבלו עליהן את המעשרות.

שַׁבַּת קוֹדֶשׁ – כ"ז אָב

[דף ט"ז ע"א]

רבי ירמיה, רבי חייא בשם רבי יוחנן: מודה רבי שמעון שהוא מפריש מעשרותיו מהלכה. הא רבי שמעון אומר: מפריש, הא רבנן אמרי: מפריש, מה ביניהון?

רבי שמעון אומר: מפריש ונוטל דמים מן השבט. ורבנן אמרי: מפריש ואינו נוטל דמים מן השבט.

אפילו בתרומת חוצה לארץ אינה? אילו תרומה חוצה לארץ, שפא אינו נוטל דמים מן השבט?

דילמא על עיקר טבלו של עכו"ם איתאמרת אלא בגין דתני: רבי יהודה ורבי שמעון אומר: יש קנין לעכו"ם בארץ ישראל לפוטרו מן המעשר – עליה, רבי ירמיה, רבי חייא בר אבא בשם רבי יוחנן: מודי רבי שמעון שהוא מפריש מעשרותיו מהלכה.

[דף ט"ז ע"ב]

הַלְכָה ה'

מתני' הנותן לפונדקית – מעשר את שהוא נותן לה, ואת שהוא נוטל ממנה, מפני שהיא חשודה לחלף. אמר רבי יוסי: אין אנו אחראין לרמאין! אינו מעשר אלא מה שהוא נוטל ממנה בלבד.

גמרא רבי יוסי ורבן שמעון בן גמליאל אמרו דבר אחד. כמה דרבי יוסי אמר: אין אנו אחראין לרמאין, בן רבן שמעון בן גמליאל אמר אין אנו אחראין לרמאין.

מסתברא רבי יוסי יודי לרבן שמעון בן גמליאל, ורבן שמעון בן גמליאל לא יודי לרבי יוסי.

רבי יוסי יודי לרבן שמעון בן גמליאל, שאין אנו אחראין לרמאין.

ורבן שמעון בן גמליאל לא יודי לרבי יוסי, שאין דרדו חבר להיות מוציא מביתו דבר שאינו מתוקן.

הַלְבָּה ו'

מתני' הנותן לחמותו – מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה, מפני שהיא חשודה לחלף את המתקלקל.

אמר רבי יהודה: רוצה היא בתקנת בתה, ובושה מחתנה.

ומודה רבי יהודה בנותן לחמותו שביעית שאינה חשודה להחליף להאכיל את בתה שביעית.

גמרא אמר רבי יוחנן: אוף קדמייתא על דעתיה דרבי יהודה היא. דרבי יודא אמר: הנותן לחמותו – בנותן לפונדקית. ורבנן אמרי: הנותן לחמותו – בנותן לשכנתו. כהדא דתניא: הנותן לשכנתו פת לאפות לו, תבשיל לעשות לו – אינו חושש לא משום שביעית ולא משום מעשרות. אימתי? בזמן שנתן לה שאור ותבלין. אבל אם לא נתן לה שאור ותבלין – חושש משום שביעית ומשום מעשרות.

מה? חמותו מן האירוסין או חמותו מן הנישואין? נשמעינה מן הדא: מודה רבי יודה בנותן לחמותו שביעית, שאינה חשודה להאכיל את בתה שביעית. שנייא היא תפון, בין מן האירוסין בין

מן הנישואין, אף הכא לא שנייא בין מן האירוסין בין מן הנישואין.

הדרן עלה מאכילם את העניים

פרק רביעי

מתני' הלוקח פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות, ושכח לעשרן – שואלו בשבת ואוכל על פיו. השיכה מוצאי שבת – לא יאכל עד שיעשר.

תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה – רבי שמעון השזורי אומר: אף בחול שואלו ואוכל על פיו.

גמרא חברייא בשם רבי יוחנן: מפני כבוד שבת התירו. אם מפני כבוד שבת, למה לי שואלו? על ידי עולי עולה.

רבי ביבי בשם רבי חנינא: אימת שבת עליו, והוא אומר אמת! ואם אימת שבת עליו, בדה תנינן: השיכה מוצאי שבת – לא יאכל עד שיעשר! מפני אחד שאין אימת שבת עליו.

תְּנִי: שׁוֹאֲלוּ בְּחֹל – לֹא יֹאכַל בְּשַׁבָּת. מֵאַן דְּאָמַר: אֵימַת שַׁבָּת
עָלֶיךָ – גִּיחָא. מֵאַן דְּאָמַר: מִפְּנֵי כְבוֹד שַׁבָּת, אֲפִילוּ שׁוֹאֲלוּ בְּחֹל –
יֹאכַל בְּשַׁבָּת! לֹא אָמַר אֱלֹא שׁוֹגֵג, הֵא מְזִיד – אָסוּר. דְּתַנִּינָן: שַׁבַּח
לְעִשְׂרֵן!

בְּשִׁאֲרֵי עֲמוּ תְנַאי. אֲבָל אִם יֵשׁ עֲמוּ תְנַאי – אוֹכַל עַל תְּנַאוּ. מַהוּ
שִׁיאֲכַל עַל שְׁאִילַת חֲבִירוֹ? הֵיאֵךְ עֲבִידָא? לְקַחוּ מִמֶּנּוּ שְׁנֵי בְנֵי
אָדָם בְּאַחַת, שְׁאֵלוּ עַל אַחַת מֵהֶן – הַשְּׁנַי לֹא יֹאכַל עַד שִׁיעֲשֹׂר
וְעַד שִׁישְׁאֲלֵנוּ. אֲנִי אוֹמַר: שָׁל זֶה עִישָׁר, וְשָׁל זֶה לֹא עִישָׁר.

